

Poticanje glazbenog stvaralaštva djece rane i predškolske dobi

Kolarić, Julijana

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:999270>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-24**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ**

Julijana Kolarić

**POTICANJE GLAZBENOG STVARALAŠTVA DJECE
RANE I PREDŠKOLSKE DOBI**

Završni rad

Čakovec, rujan 2024.

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ
(Čakovec)**

Julijana Kolarić

**POTICANJE GLAZBENOG STVARALAŠTVA DJECE
RANE I PREDŠKOLSKE DOBI**

Završni rad

MENTOR:

Branimir Magdalenić, umjetnički savjetnik

Čakovec, rujan 2024.

SADRŽAJ

SAŽETAK S KLJUČNIM RIJEČIMA	
SUMMARY	
1. UVOD	1
2. GLAZBA	2
2.1. UTJECAJ GLAZBE NA RAZVOJ DJETETA	4
3. STVARALAŠTVO	8
3.1. GLAZBENO STVARALAŠTVO	9
4. GLAZBA U USTANOVAMA RANOG I PREDŠKOLSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA	10
4.1. GLAZBENE AKTIVNOSTI	12
4.2. CENTAR ZA GLAZBENO ISTRAŽIVANJE	14
5. POTICANJE GLAZBENOG STVARALAŠTVA	16
5.1. NAČINI POTICANJA	18
5.1.1. STVARANJE ZVUKOVA	18
5.1.2. OSLUŠKIVANJE I OPONAŠANJE	18
5.1.3. ODGONETANJE ZVUKOVA	18
5.1.4. MIJENJANJE RITMA, RIJEČI, TEMPA, DINAMIKE, NAGLASKA ILI MELODIJE U POZNATOJ PJESMI	18
5.1.5. OPONAŠANJE ZVUKOVA	19
5.1.6. SLUŠANJE GLAZBE UZ PLES	19
5.1.7. PLESANJE BEZ GLAZBE	19
5.1.8. UGLAZBLJIVANJE STIHOVA	20
5.1.9. KOMPONIRANJE RIJEČI I MELODIJE	20
5.1.10. SVIRANJE PO SVOM TIJELU	20
5.1.11. ZAJEDNIČKI RITAM	21
5.1.12. SAMOSTALNA IZRADA ZVEČKI	21

5.1.13. MALI ORKESTAR.....	21
5.1.14. OZVUČENA PRIČA ILI PJESMA	21
5.1.15. PJEVANI GOVOR.....	21
5.1.16. RITMIZIRANI GOVOR.....	22
6. PRIMJER GLAZBENE AKTIVNOSTI U DJEČJEM VRTIĆU.....	23
ZAKLJUČAK	24
LITERATURA	25
PRILOZI	27
Izjava o izvornosti završnog rada.....	28

SAŽETAK S KLJUČNIM RIJEČIMA

Glazba je bitan dio dječjeg razvoja. Mnoga istraživanja dokazuju da ako su djeca okružena glazbom, to uvelike utječe na njihov rast i razvoj. Glazba je bitna za razvoj emocionalnih, intelektualnih, socijalnih i tjelesnih sposobnosti djece, ali isto tako i za sam razvoj mozga te djetetove inteligencije, čime se i bave mnogi znanstvenici i istraživači. Cilj je ovoga rada potaknuti odgojitelje i roditelje na poticanje glazbenog stvaralaštva kod djece rane i predškolske dobi te općenito naglasiti važnost poticanja glazbenog stvaralaštva kod djece od najranije dobi. Kad govorimo o glazbenom stvaralaštvu, potrebno je prvo objasniti što je to uopće glazba, zašto je bitna te kako utječe na dječji razvoj i što se time jača kod djece. Nakon toga bitno je skrenuti pozornost na stvaralaštvo, odnosno objasniti pojam glazbeno stvaralaštvo te kako se do njega dolazi. Glazbene aktivnosti u dječjem vrtiću moraju biti sastavni dio jednog dana u vrtiću. Kako bi djecu poticali na glazbeno stvaralaštvo, odgojitelji moraju raditi s djecom i provoditi aktivnosti u kojima se jača njihova glazbena kompetencija. Također je bitan centar za glazbeno istraživanje koji se nalazi u sobi dnevnog boravka dječjeg vrtića jer će tako djeca kada osjete želju za stvaranjem, pristupiti mu i imati mogućnost izraziti se u tom trenutku. Poticanje glazbenog stvaralaštva u vrtiću prisutno je svakodnevno te odgojitelji moraju biti svjesni njegova značaja i važnosti da djecu u danom trenutku pravilno usmjere, a ne prekidaju ih tijekom glazbenog stvaranja. Na kraju rada navode se primjeri poticanja glazbenog stvaralaštva djece rane i predškolske dobi te primjer jedne glazbene aktivnosti u dječjem vrtiću.

Ključne riječi: glazba, glazbeno stvaralaštvo, djeca rane i predškolske dobi.

SUMMARY

Music is an essential part of children's development, and numerous studies prove that being surrounded by music greatly influences their growth and development. It is crucial for the development of children's emotional, intellectual, social, and physical abilities, as well as for brain development and intelligence, which is the focus of many scientists and researchers. The goal of this paper is to emphasize to educators and parents the importance that musical creativity has in the development of young and preschool-aged children, and to encourage them to cultivate it. When discussing musical creativity, it is first necessary to explain what music is, why it is important, how it affects children's development, and what aspects of their abilities it strengthens. Afterward, it is important to draw attention to the concept of creativity, what it is, and how it comes about, thus also explaining the concept of musical creativity. Musical activities in a kindergarten should be an integral part of the daily routine, and to encourage children's musical creativity, educators must work with the children and engage them in activities that strengthen their musical competence. The music exploration area located in the kindergarten's playroom is also crucial, as it allows children to access the area and express themselves musically whenever they feel the urge to create. Encouraging musical creativity in kindergarten is a daily practice, and educators must be aware of its significance and know how to properly guide children in those moments without interrupting their musical creation. At the end of the paper, examples of encouraging musical creativity in young and preschool-aged children are provided.

Keywords: music, musical creativity, children of early and preschool age.

1. UVOD

Glazba je vrsta umjetnosti koja se definira kao „umjetnost kombiniranja zvukova prema pravilima (koja se mijenja prema mjestima i razdobljima)“ (Hrvatska enciklopedija). Nalazi se svuda oko nas, pa tako i djece. Istraživanja pokazuju da glazba utječe na dijete još kad je ono u fazi fetusa. Škrbina (2013) navodi da su djeca sa šest mjeseci starosti u stanju slušati melodije i prepoznavati one koje su im poznate. Zbog utjecaja na rast i razvoja fetusa mnogi znanstvenici preporučuju trudnicama slušanje klasične glazbe.

Mnogi autori navode kako glazba utječe na djetetov emocionalni, intelektualni, socijalni i tjelesni razvoj, stoga je bitno da su djeca okružena glazbom od najranije dobi, pa tako i u vrtiću. Odgojitelji osiguravaju djeci da budu okružena kvalitetnom glazbom koja će stimulirati njihov rast i razvoj.

Glazbeno stvaralaštvo je proces u kojem dijete dolazi do svojeg originalnog rješenja te putem kojeg ono stječe razne kompetencije i rješava probleme s kojima se susreće na tom putu. Djecu treba poticati da glazbeno stvaraju na način da imaju dovoljno poticaja koji će im biti zanimljivi i pružiti im mogućnost za razvitak glazbene kompetencije.

Odgojitelji, ali i roditelji, mogu djecu potaknuti na glazbeno stvaralaštvo raznim načinima poticanja. U ovome radu navedeni su načini poticanja koje navodi Gospodnetić (2011;2015) te je istaknuto zašto je bitno da djecu potičemo na glazbeno stvaralaštvo te na koje načine da ih potičemo. Također je navedeno kako bi trebao izgledati jedan centar za glazbeno istraživanje u sobi dnevnog boravka dječjeg vrtića.

2. GLAZBA

Prema Vidulin-Orbanić (2008) glazba je „spoj različitih inicijativa i promišljanja određenog trenutka, životnih stavova pojedinaca i skupine, njihovih (umjetničkih) izraza i stremljenja“ (str. 100). Kao produkt glazbe nastaje skladba, glazbeno djelo ili kompozicija. Prema Aristotelu „glazba služi za zabavu, za odgoj, za pobudu duha i srca i za oslobađanje duše od strasti“ (Petrović, 2007, str. 4). Petrović (2007) navodi „glazba je umjetnost koju zamjećujemo slušanjem“ (str. 5).

Prema Zofiji Lissi (1969) glazbeno je djelo „određeno oblikovanje vremenskog protjecanja, zvukovna tvorevina koja ispunjava odsječak vremenskog kontinuuma određenim redosljedom i karakterom svojih vremenskih faza“ (Svalina, 2010, str. 2). Glazbu čine tonovi, zvukovi, tišina te šumovi.

Prema Petrović (2007) u glazbi se prepoznaju sljedeći elementi:

1. ritam

- „Ritam je opažena i prepoznata periodičnost i ide u domenu osobnog iskustva“ (str. 9).

2. zvuk

- Zvuk je rezultat titranja tijela koji prolazi kroz uho.

3. interval

- „Interval je naziv za razmak u visini između dvaju različitih tonova“ (str. 41).

4. ljestvica

- „Ljestvica je niz različitih tonova između kojih postoji jasna podijeljenost s obzirom na njihovu važnost“ (str. 55).

5. akord

- „Akord je naziv za slušni doživljaj, istodobna nastupa nekoliko različitih tonova određenih međusobnih razmaka“ (str. 71).

6. tonalitet

- „Tonalitet je naziv za način skladanja kojim se glazbeni sadržaj oživotvoruje u svojoj najprirodnijoj kvaliteti“ (str. 81).

7. tonski slog

- Tonski slog se odnosi na odnos tonova unutar određene glazbene strukture.

8. glazbena forma

- „Broj dijelova, njihove proporcije i međusobni odnosi određuju strukturu glazbenog djela. U tome smislu djelo stvoreno sastavljanjem glazbenog sadržaja stječe svoj glazbeni oblik kao vremensku strukturu, tj. postaje određena glazbena forma“ (str. 95).

9. oznake u notnom tekstu

- Oznake u notnom tekstu dijele se na: oznake karaktera, oznake pojednostavljenja i skraćnja notnog teksta, oznake dinamike, oznake tempa, oznake agogike, oznake razdiobe, korona, oznake za način izvođenja tonova (artikulacije).

2.1. UTJECAJ GLAZBE NA RAZVOJ DJETETA

Starc, Čudina Obradović, Pleša, Profaca i Letica (2004) navode da u glazbene sposobnosti pripadaju razumijevanje melodije (koja se temelji na osjećaju za visinu tona), pamćenje melodije, percepcija ritma, shvaćanje tonaliteta, utvrđivanje intervala (visinskih odnosa među tonovima), sposobnost uočavanja estetskog značenja te apsolutni sluh.

Gospodnetić (2015) spominje da glazba utječe na um i tijelo. Navodi da utječe „na tjelesnu temperaturu, na povišenje razine endorfina („glazbeni ushit“), na poboljšanje pamćenja i učenja, učinkovitosti probave, povećanje izdržljivosti, kreativnost, rad srca, puls i krvni tlak, na disanje, ublažavanje mišićne napetosti te poboljšavanje tjelesnih pokreta i koordinacije, imunološke funkcije itd.“ (str. 120). Glazba je bitan dio svakodnevnog života te pospješuje pojedinčev rast i razvoj.

Poznato je da čak i fetus tijekom svog razvoja reagira na vanjske zvukove. „Glazbene sposobnosti su naslijeđene biološke mogućnosti prepoznavanja i reprodukcije zvuka i zvukovnih kombinacija. Svako normalno razvijeno dijete posjeduje te biološke glazbene mogućnosti, baš kao što ima i biološke pretpostavke za razvoj govora“ (Starc, Čudina Obradović, Pleša, Profaca, & Letica, 2004, str. 57). Tablica 1. prikazuje tijek razvoja glazbenih sposobnosti koji je pravilan i za svu djecu podjednak.

Tablica 1.

Tijek razvoja glazbenih sposobnosti

Dob	Funkcija	Manifestacije
FAZA SLUŠANJA		
0 – 1 mj.	reagiranje na zvuk	žmirkanje, podrhtavanje
1 mj.	reagiranje na zvuk	„akustička fiksacija“ (umirivanje pri slušnom podražaju)
3 mj.	lociranje zvuka	okretanje glave prema zvuku
	diferenciranje slušnih podražaja	veća osjetljivost za tonove nego za govor
4 – 6 mj.	početak aktivne recepcije glazbe	sluša pažljivo, pokazuje znakove zadovoljstva, pokreće se na zvuk cijelim tijelom
FAZA MOTORIČKE REAKCIJE NA GLAZBU		

6 mj.	početak glazbenog oponašanja (izravnog)	pokušaji glazbene reprodukcije
6 – 9 mj.	gukanje kao odgovor na glazbu (izravno)	reprodukcija promjena u visini ili ritmu
FAZA PRVE GLAZBENE REAKCIJE		
9 mj.	„glazbeno brbljanje“ diferencirano reagiranje	pokušaji glazbene reprodukcije
12 – 18 mj.	porast broja motoričkih reakcija na glazbu	razne reakcije ugone ili neugode na razne vrste glazbe
18 mj.	početak usklađivanja pokreta i glazbe	
FAZA PRAVE GLAZBENE REAKCIJE		
18 – 24 mj.	spontano pjevanje	pjevanje bez riječi (mali intervali), oponašanje teksta, oponašanje nekoliko taktova melodije
2 – 3 god.	rivalitet spontanog pjevanja i oponašanja poznatih melodijskih sekvenci	
3 god.	porast glazbenog interesa; povećava se usklađenost pokreta s glazbom; povećava se količina pjevanja po glazbenom modelu na račun spontanog pjevanja; uspješno oponašanje ritma, ritma i melodije u 50 % djece	pozorno slušanje, koncentracija na glazbene podražaje
FAZA IMAGINATIVNE PJESME		
3 – 4 god.	pjevanje raznovrsnih pjesama, često su izmišljene ili sastavljene od dijelova poznatih pjesama; melodijski su inventivne, ritmički skromne	
FAZA RAZVOJA RITMA		
5 – 6 god.	sposobnost održavanja ritma se poboljšava dvostruko; poteškoće: ne mogu prilagoditi pokrete promjenama tempa, greške u intervalima, slučajno transponiranje u drugi tonalitet; još ne razlikuju: riječ, ritam i visinu tona	
FAZA STABILIZACIJE GLAZBENIH SPOSOBNOSTI		
6 – 9 god.	nagli razvoj melodičkih i ritmičkih vidova glazbene sposobnosti; u skladu s razvojem nastanka pojmova (u kognitivnom području) nastaju i glazbeni pojmovi: ritmički, melodijski, harmonijski i pojmovi o glazbenoj formi; percepcija i razumijevanje glazbe olakšani su usvajanjem pojmova: trajanje, tempo, takt, melodijsko kretanje i tonalitet	

Napomena. Preuzeto iz *Osobine i psihološki uvjeti razvoja djeteta predškolske dobi*, Starc, Čudina Obradović, Pleša, Profaca, & Letica, 2004, str. 58 – 59.

Marić i Goran (2013) navode kako glazba može utjecati na pojedinim razvojnim područjima u ranom djetinjstvu:

1. „Intelektualni razvoj. Glazba potiče razvoj govora kao dijela intelektualnog razvoja djeteta“ (str. 15).
2. „Emocionalni razvoj. Glazba bogati djetetov emocionalni razvoj“ (str. 16).
3. „Socijalni razvoj. Glazba pomaže razvoju socijalne kompetencije“ (str. 16).
4. „Tjelesni razvoj. Motoričke vještine uspješno se mogu razvijati uz glazbu“ (str. 16).

Prema Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje „Dijete je kreativno biće sa specifičnim stvaralačkim i izražajnim potencijalima“ (Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, 2015, str. 17). Prema tome trebamo dati djetetu mogućnost da se izražava na kreativan način, da upotrijebi svoje potencijale kako bi nešto ostvarilo. Okolina ima veliku utjecaj na dijete, kako općenito za njegov razvoj, tako i za glazbeni razvoj, stoga je bitno da je dijete izloženo bogatom glazbenom okruženju. Odgojitelji bi trebali integrirati glazbene aktivnosti u djetetove svakodnevne aktivnosti i igru te pružiti djetetu mogućnost aktivnog doživljaja glazbe pomoću sudjelovanja u glazbenim aktivnostima, a to je temelj djetetova spontanog stvaralačkog izraza putem glazbe (Bačlija Sušić, 2018).

Dijete koje je aktivno uključeno u glazbene aktivnosti, osim unaprijeđenih glazbenih vještina, Belajec (2014) navodi da unapređuje i sljedeće funkcije: „

- komunikacijske vještine (verbalne i neverbalne)
- vizualnu i auditivnu percepciju
- slušnu diskriminaciju
- kognitivne procese: pamćenje, mišljenje, opažanje i djelovanje
- motoričke vještine: grubu i finu motoriku
- kreativnost i apstraktno mišljenje.“

Habuš Rončević (2014) navodi kako glazbene aktivnost utječu na razvoj djeteta, pa tako „sviranje, pjevanje, izvođenje pokreta te plesanje pridonose tjelesnom razvoju djeteta. Kada dijete svira, razvijaju se i usklađuju pokreti ruku i prstiju te se jača njihova muskulatura. Kada pjeva, razvija se govorni organ, prsni koš, disanje, muskulatura vrata i grla. Kada pleše ili izvodi neke druge pokrete uz glazbu, razvija se gipkost i koordinacija. Neke od tih dobrobiti su i prilike za ostvarenje socijalnih

interakcija, tj. duženje s vršnjacima koji im mogu biti uzor za različite vještine i ponašanja“ (str. 185).

3. STVARALAŠTVO

Stvaralaštvo je stvaranje nečeg novog, u glazbenom smislu to je stvaranje novog glazbenog djela. Stvaralaštvo i kreativnost u glazbenopsihološkoj literaturi uglavnom se upotrebljuju kao sinonimi. Osnovna značajka stvaralaštva je originalnost.

Kreativnost se ne razvija, ona postoji. Arar i Rački (2003) navode kako većina istraživača smatra da je kreativnost proces proizvodnje nečeg što je originalno i vrijedno (prema Sternberg, 1996). Odrasli moraju pripaziti da ne prekinu dijete kada je kreativno, što se može dogoditi ako ga zaustave tijekom nekom kreativnog procesa ili pak ne obraćaju pažnju na djetetov rezultat tog procesa (Gospodnetić, 2011). Djetetu je potrebno osigurati poticajno okruženje kako bi ono moglo samo stvarati te kako bi pronalazilo različite načine na koje može stvarati.

Dječje stvaralaštvo ne procjenjuje se na klasičan način, već djeci treba omogućiti da sami uoče i procjenjuju vlastiti napredak. Kako bismo to postigli, možemo koristiti mape za samoprocjenjivanje u koje spremamo djetetove radove i vidimo napredak koji se događa s određenim vremenom. „Prilikom izlaganja učeničkih radova nije dobro provoditi selekciju, već treba svim učenicima omogućiti prezentiranje svojih uradaka“ (Bognar, 2004, str. 272). Svako dijete jednaki je član svoje skupine, stoga je važno da se i tako osjeća. Nikad ne smijemo posebno isticati neko dijete jer to može izazvati negativne emocije druge djece, a i također ako to dijete sljedeći put ne dobije pohvale, osjećat će se da nije uspjelo u svojem stvaralačkom procesu.

3.1. GLAZBENO STVARALAŠTVO

Prema Svalina (2010) glazbeno stvaralaštvo „odnosi se prije svega na stvaranje pojedinca najčešće s namjerom da se stvori određeno glazbeno djelo koje predstavlja zatvorenu cjelinu sa svojim početkom, sredinom i krajem“ (str. 2). Dakle, dijete treba imati priliku za stvaranje te mogućnost i za pronalaskom materijala pomoću kojih će stvarati. Odgojitelj u toj situaciji mora pustiti dijete da se slobodno izrazi na način koji ono najbolje zna i pritom ga ne smije ometati. Odgojitelji ne smiju djetetu davati gotove „recepte“ za neki njima odgovarajući rezultat. Bitan je proces kojim dijete dolazi samo ili uz pomoć druge djece do rezultata jer tako unaprjeđuje vlastite vještine i kompetencije, do čega ne bi došlo da je odgojitelj davao upute kako nešto napraviti.

Pod glazbenim stvaralaštvom smatraju se aktivnosti u kojima djeca mijenjaju riječi u nekoj već njima poznatoj pjesmi ili pak mijenjaju njezinu melodiju, mijenjanje tempa, dinamike te karaktera u pjesmi, improviziranje na raznim instrumentima koji su im dostupni ili na instrumentima koje su oni sami izradili, oponašanje zvukova i odgonetavanje istih. Kako bi djeca mogla promijeniti riječi, melodiju, tempo, dinamiku ili pak karakter u nekoj pjesmi, potrebno je da budu upoznata s pjesmama koje odgovaraju njihovoj dobi i opsegu. Kako bi djeca znala improvizirati na instrumentima, potrebno je da ih odgojitelji upoznaju s instrumentima i da svakodnevnu budu okružena njima.

Prema Svalina (2010) „aktivnosti glazbenog stvaranja mogu se provoditi individualno ili grupno“ (str. 3). Pod individualno se smatra da dijete samo istražuje zvukove na glazbenom instrumentu (Svalina, 2010, str. 3, prema Kratus, 1991), a pod grupno da više djece osmisle kraću skladbu na udaraljka koja će izvoditi pred skupinom (Svalina, 2010, str. 3, prema Wiggins, 1989). „U takvim improvizacijama mogu se koristiti različite vrste udaraljka, predlaže se i korištenje tijela kao instrumenta (*body percussion*) pri čemu učenici mogu pljeskati, udarati dlanovima o koljena, pucketati prstima, zviždati i sl.“ (Svalina, 2010, str. 3, prema Welwood, 2001).

4. GLAZBA U USTANOVAMA RANOG I PREDŠKOLSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA

Svalina (2010) navodi kako se u glazbenoj nastavi stavlja veći naglasak na reproduktivne glazbene aktivnosti te na upoznavanje umjetničkih glazbenih djela slušanjem glazbe, dok se o samom glazbenom stvaralaštvu mnogo govori, ali se vrlo rijetko na njega nailazi u praksi.

„Glazbena aktivnost nema smisla ako se temelji na suhoparnoj reprodukciji tema koje odgojitelj predstavlja djeci“ (Bačlija Sušić, 2018, prema Slunjski, 2013). Odgojitelj ne bi trebao davati djeci gotove proizvode, već bi ih morao poticati na glazbeno stvaralaštvo jer istražujući djeca najbolje uče, odnosno uče čineći.

Prema Gospodnetić (2015) „U glazbenoj kulturi djeca putem osmišljenih glazbenih aktivnosti upoznaju mogućnosti glazbenog govora, izražavaju se zvukovnim sredstvima – glasom, zvukovima tijela i udaraljka. Također upoznaju određen broj glazbenih ostvarenja s područja umjetničkog i narodnog stvaralaštva (Riman, 2001). Uz to izražavaju i svoje stvaralaštvo, ne samo na stvaralačkim glazbenim aktivnostima, nego i na aktivnostima upoznavanja glazbe sadašnjosti i prošlosti, tako da svojim pokretima prate glazbu“ (str. 22). Također navodi kako se u glazbenoj kulturi pojavljuju četiri područja, a to su: pjevanje, sviranje, upoznavanje glazbenih djela (slušanje) te stvaralački rad. Međutim, tu također treba navesti i upoznavanje glazbene baštine koja je prema Gospodnetić (2015) specifičnost glazbene kulture.

Starc, Čudina Obradović, Pleša, Profaca i Letica (2004) navode da pri glazbenim aktivnostima koje se provode u jaslicama treba voditi računa o: „

- najveća potreba te djece jest osjećaj sigurnosti, te glazba treba pridonositi povećanju tog osjećaja (tiha, mirna i vedra glazba)
- djeca te dobi osjetljivija su na glazbu kad se drže na rukama
- osjetljivija su na živi glas nego na snimku glazbe
- osjetljivija su na glazbu kad mogu „sudjelovati“ u glazbi pokretanjem tijela“ (str. 61).

Autorice također navode da je potrebno od najranije dobi djetetu osigurati zvukovno i glazbeno bogatu okolinu u skladu s navedenim karakteristikama i potrebama djeteta, što znači:“

- često pjevanje djetetu dok ga držimo na rukama
- tiho pjevanje uz dnevnu njegu, hranjenje i uspavljivanje
- pjevanje djetetu uz njegovo uključivanje u ritmičke aktivnosti (ritmičko ljuljanje, pljeskanje djetetovim ručicama, pomicanje djetetovih ručica ili nožica u ritmu glazbe“ (str. 61).

Kada se glazbene aktivnosti provode u dječjem vrtiću, djeci treba osigurati istraživanje glazbe, uporabu glazbenih elemenata, stvaranje i izvođenje glazbe. Potrebno je pažljivo promatrati djecu kako bismo uočili one koji imaju veću glazbenu osjetljivost te je toj djeci potrebno osigurati dodatne glazbene aktivnosti (Starč, Čudina Obradović, Pleša, Profaca, & Letica, 2004).

„Cilj metodike glazbene kulture u dječjim vrtićima je da odgajatelji nauče kako oplemeniti djecu glazbom“ (Gospodnetić, 2015, str. 15). Prema Gospodnetić (2015) glazbom se razvija zajedništvo i emocionalna inteligencija djece. Ista autorica navodi kako je bitno da odgojitelji znadu točno pjevati nove sadržaje, a ako žele razvijati senzibilitet za ritam, metar, itd., trebaju također i uvježbati sviranje te točno izvođenje metra. Ne smijemo učiti djecu, djeca najbolje uče kroz igru i samim time svaka aktivnost u vrtiću, pa tako i glazbena aktivnost, provodi se u sklopu igre. Na taj način djeca mogu biti kakva jesu u stvarnom životu, opustiti se u toj igri, dati ono najbolje od sebe te, što je i najbitnije, dobro se zabaviti.

4.1. GLAZBENE AKTIVNOSTI

Glazbene aktivnosti u vrtiću provode se svakodnevno, a od odgojitelja iziskuju kvalitetnu pripremu za tu aktivnost. Važno je da su djeca zainteresirana za aktivnost, odnosno najbolje je da ju sama iniciraju. Zbog toga je bitno da odgojitelj prati dječje interese i reagira sa sadržajem u trenutku kad su djeca za njega zainteresirana. Aktivnosti se provode u svim dobnim skupinama dječjeg vrtića, sa svom djecom.

Marić i Goran (2013) navode kako se danas aktualan dokument „Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja predškolske djece“ temelji na drugačijem shvaćanju od tradicionalnih predškolskih programa, pa tako navode sljedeće: „U tom se dokumentu glazba smatra bitnom sastavnicom odgojnih utjecaja u kontekstu poticanja cjelovitog razvoja djeteta, ali nema unaprijed zacrtanih glazbeno-odgojnih sadržaja koje odgojitelj treba ostvariti u odgojnoj praksi. Naglasak je stavljen na poticanje glazbenog doživljavanja, izražavanja i stvaranja putem različitih odgojnih situacija“ (str. 19). Također navode kako je „U Programskom usmjerenju zapisano sljedeće, nužno i za razumijevanje poticanja rane glazbene osjetljivosti djece: „Među prevladavajućim osobitostima predškolske dobi moguće je izdvojiti važne ljudske, osobito stvaralačke mogućnosti djeteta, kao što su npr.:

- znatiželja, aktivan, stvaralački odnos djeteta prema okolini
- cjeloviti (složeni) oblici opažanja (kroz sve senzorne modalitete) i imaginacije (zamišljanja, izmišljanja, mašte)
- razvoj govora, osnovnih oblika ljudskog komuniciranja
- razvoj društvenosti, suosjećajnosti (empatije) i samokontrole, što uz druge posljedice i osobine djeteta omogućuje također da ono usvaja ponašanja u skladu s nekim od osnovnih zahtjeva života u zajednici (socijalizaciju)
- senzibilitet za glazbu, poetsku riječ, različite oblike izražavanja i dr.“ (Programsko usmjerenje, str. 8)“ (str. 19).

Gospodnetić (2015) navodi sadržaje glazbene aktivnosti u vrtići koji se najčešće pojavljuju:“

1. igre s pjevanjem
2. obrada pjesme (ili ponavljanje pjesme)
3. obrada brojalice (ili ponavljanje brojalice)
4. aktivno slušanje glazbe

5. poticanje dječjeg stvaralaštva
6. sviranje na udaraljka“ (str. 60).

Kako bi djeca bolje upoznala glazbu, moraju biti okružena istom. Marić i Goran (2013) navode tri područja za poticanje rane glazbene osjetljivosti u ranom i predškolskom odgoju:

- pjevanje
- sviranje
- slušanje glazbe.

Svaki sadržaj u glazbenoj aktivnosti može se izvoditi na više različitih načina. Gospodnetić (2015) navodi osnovne načine rada: „pokret (neodvojiv od glazbe), aplikacije (slike, lutke...), udaraljke (instrumenti koje sviraju djeca)..., dramatizacija ... (podjela uloga među djecom)..., pjesma ili skladba uklopljena u priču“ (str. 65-66).

4.2. CENTAR ZA GLAZBENO ISTRAŽIVANJE

Okruženje se smatra trećim odgojiteljem, prema tome bitno je da se djeca u dječjem vrtiću osjećaju sigurno. Kakvo će okruženje biti, odlučuju odgojitelji pojedine skupine koji promatraju interese djece te njihove razvojne karakteristike i prema tome obogaćuje sobu određenim materijalima koji će poticati daljnji razvoj djece. U sobi dnevnog boravka mogu se nalaziti centri aktivnosti koje je potrebno organizirati na način da ne smetaju jedni drugima. Marić i Goran (2013) navode sljedeće centre: „

- centar za govorno izražavanje i stvaranje
- centar za likovno izražavanje i stvaranje
- centar za glazbeno izražavanje i stvaranje
- centar za matematiku i manipulativne igre
- centar za građenje
- centar za istraživanje prirode
- centar za igre pijeskom i vodom
- centar za obiteljske i dramske igre itd.“ (str. 178).

Centar za glazbeno izražavanje i stvaranje mora imati posebno mjesto. U njegovoj blizini ne smije biti neki drugi centar koji izaziva veliku buku, npr. centar za građenje, kako bi se djeca mogla neometano glazbeno izražavati i stvarati. „Važno je voditi brigu o tome da okruženje u kojem djeca istražuju zvukove, tonove i melodije bude povezano s osjećajem ugone i zadovoljstva. Takvo će im okruženje, u kojem djeca uz materijale imaju i dovoljno slobode, omogućiti svakodnevno istraživanje zvukova, tonova i glazbe, tj. igru zvukovima i glazbom“ (Marić i Goran, 2013, str. 178, prema Slunjski, 2008, str. 42).

Kao i u svakom centru u sobi dnevnog boravka dječjeg vrtića moraju se nalaziti atraktivni i poticajni materijali i ne smije ih biti previše. Nakon nekog vremena uvode se drugi materijali, koji su složeniji, kako bi djeca mogla sama istraživati sada kad su se već upoznala s osnovnim instrumentima. Materijali moraju imati svrhu. U centru za glazbeno izražavanje i stvaranje svrha materijala je da djeca eksperimentiraju predmetima i zvukovima. Također materijali moraju biti djeci zanimljivi te izazvati znatiželju. Marić i Goran (2013) navode kako bi se u centru za glazbeno izražavanje i stvaranje trebao naći i neki standardni instrumenti Orffova instrumentarija kako bi se djeca priviknula na njihov zvuk, držanje i njihovo korištenje. Instrumenti koje je Orff

smatrao najprimjernijima dječjem muziciranju su: blok flauta, zvonca, ksilofon, timpani, različiti bubnjevi, triangel, činele, kastanjete, štapići i drugo (Košta i Desnica, 2013). Odgojiteljev zadatak je da kada pokaže određeni instrument djeci, da ga zna pravilno držati i svirati kako bi djeca kasnije mogla onda to i pravilno oponašati.

Marić i Goran (2013) navode kako je kod djece do treće godine u centar za glazbeno izražavanje i stvaranje dovoljno donijeti razne vrste papira i folije. Djeca će pomoću trganja, gužvanja, šuškanja, savijanja papira i folije stvarati različite zanimljive zvukove i tako razvijati osjećaj za svijet zvukova. Isti autori navode kako starijoj djeci odgojitelji mogu ponuditi razne sviralice ili glazbala dječjih narodnih instrumenata koja će im biti posebno zanimljiva jer se do tada nisu susretala s njima „(keramička ili drvena svirala, mala dječja tamburica, čegrtaljka i slično)“ (str. 181).

Marić i Goran (2013) navode „Djecu će veseliti ako jednog dana u centru za glazbene poticaje sama otkriju neku novu udaraljku“ (str. 181). Također navode kako odgojitelji mogu ponuditi djeci sljedeće udaraljke:

- zvečke
- štapiće
- trokutiće (triangel)
- praporce
- činele
- drveni bubanj
- mali bubanj
- tamburin s praporcima
- zvončiče
- metalofon
- ksilofon.

5. POTICANJE GLAZBENOG STVARALAŠTVA

Dijete se svakodnevno susreće s različitim zvukovima koji dolaze od njega samog ili iz okoline. Stoga je bitno da se djecu upozna sa zvukovima već u najranijoj dobi, prvenstveno kako ih se ne bi bojala, ali kako bi ih i sama mogla kasnije istraživati.

Kako bi se poticalo glazbeno stvaralaštvo kod djece rane i predškolske dobi, treba kvalitetno pripremiti okruženje u kojem ona borave. Djeca uče čineći pa tako i zvukove istražuju proizvodeći ih raznim predmetima. Moraju imati dovoljno materijala i predmeta kako bi ona sama krenula u istraživanje zvukova jer tako će ih najbolje upoznati. Bačlija Sučić (2012) navodi kako djeca razvijaju osjećaj sreće i uspjeha kada stvaraju nešto novo, svoje i time jačaju samopouzdanje, osjećaj vrijednosti te sigurnosti. Gospodnetić (2015) navodi kako nitko ne smije djecu kritizirati u bilo čemu, pa tako ni u glazbi, jer se time dijete preplaši i kasnije ima strah od opuštanja i više ne želi pjevati, a razlog zašto netko netočno pjeva je u tome što dovoljno ne vježba. Kada se dijete odluči osloboditi i pjevati u skupini, odgojitelji mu moraju pružiti podršku i pohvaliti ga.

Aktivnost u kojoj dijete provodi najviše svog vremena je igra, pa tako Marić i Goran (2013) navode „Kroz igru se dijete razvija, uči i bogati svoja prva iskustva. U djetinjstvu je igra smisao svake pa i glazbene aktivnosti. Svi se poticaji razvoja glazbenih sposobnosti u dječjem vrtiću zasnivaju na intenzivnom bavljenju glazbom. Unutarnja aktivnost doživljaja glazbe, istodobno intelektualna i emocionalna, manifestira se i vidljivim putem: pjevanje, sintezom glazbe i kretanja, slušanje glazbenih djela te sviranje. To su ujedno i temeljna područja poticanja rane glazbene osjetljivosti djece“ (str. 20). Zbog toga je djeci potrebno pružiti dovoljno glazbenih poticaja kako bi ona mogla pristupiti centru za glazbeno stvaranje i izražavanje kada ona to sama žele i kada se osjećaju kreativno i opušteno.

Kad se djeca u sobi dnevnog boravka slobodno igraju, odgojitelj može u pozadinu staviti neku skladbu, tada djeca pasivno slušaju skladbu. Dundović i Sam Palmić (2012) navode „Slušanje glazbe kao temeljna aktivnost svake glazbene, i neposredno ili posredno bilo koje druge aktivnosti, nedovoljno je prisutna u svakodnevnim predškolskim aktivnostima“ (str. 11). Nikolić (2017) navodi kako glazba utječe na dječji razvoj, pa među ostalim navodi i sljedeće: „Emocionalno stanje koje omogućuje bolje kognitivno funkcioniranje može biti izazvano slušanjem

omiljene glazbe bez obzira na vrstu“ (str. 143). Stoga slijedi da djeca bolje funkcioniraju kada slušaju glazbu, pa su samim time i opuštenija u svojoj igri, a uz to se razvija osjećaj za glazbu, ritam, melodiju, dinamiku, tempo. Gospodnetić (2015) navodi „Dijete u igri ne pjeva zato da bi stvorilo melodiju – ono redovito nije ni svjesno da je to glazba – već zato što se njegova radost najpotpunije izražava pjevanjem i to često stvaralačkim pjevanjem“ (str. 258). Djeca pomoću glazbe izražavaju i svoje emocionalno stanje.

U ruralnim područjima djeca najčešće od svojih predaka usmenom predajom nauče tradicijsko glazbeno stvaralaštvo te isto donose u dječje vrtiće i tamo drugoj djeci prezentiraju što su naučila. Odgojitelj ne smije prekinuti tu aktivnost jer je tradicijsko glazbeno stvaralaštvo, kako navode Bačlija Sučić i Fišer (2017), „izraz potrebe za kreativnošću i razonodom, a ima sve bitne elemente predajne kulture“ (str. 109). Iste autorice navode da u tradicijsko glazbeno stvaralaštvo svrstavamo: uspavanke, brojalice, rugalice, igre, imitacije, igre prstima, brzalice, ritmičke igre, dječje pjesme, prigodne pjesme vezane uz vjerske i svjetovne običaje, dječje igre, dječje instrumente, prigodne rekvizite i opremu, narodnu nošnju i frizure, likovno stvaralaštvo i druga umijeće i materijalne tvorbe. Kad djeca nauče neke od navedenih tradicijskih glazbenih djela, mogu sama stvarati nova djela koja su potaknuta tradicijskim glazbenim stvaralaštvom.

5.1. NAČINI POTICANJA

Postoje razni načini poticanja glazbenog stvaralaštva djece rane i predškolske dobi (Gospodnetić, 2011; Gospodnetić, 2015).

5.1.1. STVARANJE ZVUKOVA

Odnosi se na gužvanje nekog materijala poput papira, aluminijske folije ili trganje papira, kartona i slično te također na proizvodnju zvukova tako da se nešto kotrlja po podu ili stolu (bubanj) (Gospodnetić, 2015).

5.1.2. OSLUŠKIVANJE I OPONAŠANJE

Prema Gospodnetić (2015) uključuje kada nešto proizvede zvuk, npr. kada olovka padne sa stola ili se baci sa stola ili pak kada padne na tepih. Osluškivanjem djeca utvrđuju razliku među zvukovima te ih oponašaju ustima ili tijelom.

5.1.3. ODGONETANJE ZVUKOVA

Stojeći iza paravana, djeca pogađaju zvuk koji su čula. Moguće je odabrati jednu vrstu kako bi se djecu usmjerilo, npr. štapići, udaranje jedan o drugi, udaranje po stolu, bacanje na pod. Također djeca mogu odlaziti iza paravana i proizvoditi zvukove, npr. tijelom, hodanjem, stupanjem, pljeskanjem, pucketanjem i slično (Gospodnetić, 2011).

5.1.4. MIJENJANJE RITMA, RIJEČI, TEMPA, DINAMIKE, NAGLASKA ILI MELODIJE U POZNATOJ PJESMI

- Mijenjanje ritma odnosi se na mijenjanje ritma u poznatoj pjesmi ili brojatici.
- Mijenjanje riječi odnosi se na to kad djeca mijenjaju riječi u već poznatoj pjesmi ili brojatici.
- Mijenjanje tempa odnosi se na mijenjanje tempa u poznatoj pjesmi ili brojatici, polagano, umjereno, brzo. Šulentić Begić i Novaković (2021) navode kako djeca preferiraju glazbu bržeg tempa.
- Mijenjanje dinamike odnosi se na mijenjanje dinamike (glasno, tiho) u poznatoj pjesmi ili brojatici.
- Mijenjanje naglaska odnosi se na mijenjanje naglaska u već poznatoj pjesmi ili brojatici.

- Mijenjanje melodije odnosi se na to kada dijete usvoji neku pjesmu te se odluči improvizirati s njom, odnosno mijenja melodiju i ostale elemente pjesme (Gospodnetić, 2011; Gospodnetić, 2015).

5.1.5. OPONAŠANJE ZVUKOVA

Važno je da djeca čuju stvarne zvukove kako ne bi mislila da npr. krava kaže „mu“. Gospodnetić (2015) navodi sljedeće teme koje djeca mogu oponašati s odgojiteljem: „priroda (npr. vjetar, oluja, padanje kiše, kiša s grmljavinom, šum lišća, padanje lišća, hodanje po lišću, valovi, žubor potoka i slapa, vodoskok); zvukovi tijela (npr. puhanje nosa, grebanje noktima, kašljanje, hrkanje, lupanje nogom, koraci); zvukovi iz neposredne okoline – tome može prethoditi igra tišine radi bolje percepcije zvukova (npr. zvuk dviju kocaka koje se dotaknu, šibica, upaljač, trganje i savijanje papira, listanje knjige, paljenje svijetla, hod odgajatelja, škripanje stolca, zvono na vratima, kucanje sata, cvrkut ptica); glasanje i kretanje životinja (ne shematski, zato prvo oponašaju djeca), zujanje kukca; instrumenti; pokvarena kasetna (ili ploča); zvukovi kupaonice (npr. slavina, voda, WC, stroj za pranje rublja); zvukovi kuhinje (npr. plinski upaljač za štednjak, zvuk prženja jaja, dodir žlice i tanjura, voda u sudoperu, voda koja se prelijeva iz čaše u posudu, stroj za pranje suđa, mikser); vozila (npr. auto, motor, lokomotiva, traktor, sudar vozila); strojevi (npr. usisivač, kosilica, bušilica, zupčanci sata), ostali zvukovi (npr. zvuk lopte, zvukovi balona, pucanje, sirena...)“ (str. 266).

5.1.6. SLUŠANJE GLAZBE UZ PLES

Prema Gospodnetić (2015) odnosi se na slušanje glazbe. Djeca paralelno plešu na glazbu, a odgojitelj potiče djecu na ples izrazima poput: „Neka glazba uđe u vaše ruke, prste“. Također odgojitelj može odabrati konkretne uloge koje podijeli među djecom i djeca glume, npr. jedni su bubamare, drugi su leptiri.

5.1.7. PLESANJE BEZ GLAZBE

Odgojitelj zada temu iz svakodnevnog života (npr. kao da plivaju, kose travu, sade cvijeće) ili potiče izražavanje emocija. Djeca plešu u istom ritmu, a odgojitelj pri tome može sugerirati promjenu tempa i dinamike (brzo, sporo, tužno, veselo) (Gospodnetić, 2015).

5.1.8. UGLAZBLJIVANJE STIHOVA

Prema Gospodnetić (2015) odgojitelj čita ili govori po dva stiha. Time se kod djece razvija osjećaj za ritam, a djeca pjevajući ponavljaju te stihove, pojedinačno ili skupno.

5.1.9. KOMPONIRANJE RIJEČI I MELODIJE

Gospodnetić (2015) navodi primjer aktivnosti „Krumpirko“. Krumpirko je lik koji se pojavljuje na štapu iza paravana. On je žalostan ili tužan jer su mu rekli da je ružan ili jer je djevojčici ispao iz košare koju je nosila. Djeca mogu dolaziti do njega i pjevati mu pjesmu, koju su sami izmislili, kako bi ga utješili. Mogu i zajedno skladati pjesmu. Nakon toga odgojitelj odabere jednu pjesmu koja je melodična i otpjeva ju zajedno s njima. Međutim, ako nema takve pjesme, autorica daje mogućnost da odgojitelj s djecom otpjeva pjesmu „Krumpirko“ na slici 1.

Slika 1.

Pjesma „Krumpirko“

Krumpirko

Heda Gospodnetić
(tekst: Sebastian Jurić i Heda Gospodnetić)

1. 2.

Krum - pir - ko ma - le - ni, vo - li - mo - te mi,
krum - pir - ko ma - le - ni, vo - li - mo te svi. Kad se sto - bom dru - ži - mo,
svu ti lju - bav pru - ži - mo i pri - ja - telj - stvo ve - li - ko pa tu - ga ne - sta - ne.

Napomena. Preuzeto iz *Metodika glazbene kulture za rad u dječjim vrtićima*, Gospodnetić, 2015, str. 262

5.1.10. SVIRANJE PO SVOM TIJELU

Odnosi se na pokrete tijela koji stvaraju neki zvuk, npr. pljeskanje, pucketanje, lupkanje nogama o pod, škripanje zubima i slično.

5.1.11. ZAJEDNIČKI RITAM

Odnosi se na stvaranje zajedničkog ritma, npr. vlaka, kiše, nekog stroja. Sva djeca zajedno izvode sviranjem po svom tijelu. Svako dijete odlučuje samo kada će pojačati ili stišati svoje sviranje (Gospodnetić, 2015).

5.1.12. SAMOSTALNA IZRADA ZVEČKI

Odgojitelj može ponuditi djeci materijal za izradu zvečki (pjesak, riža, kamenčići, grašak). Može dati uputu da ga oni sami ili u suradnji s roditeljima pronađu u prirodi pa donesu u dječji vrtić. Izrađene zvečke kasnije mogu koristiti u sviranju (Gospodnetić, 2015).

5.1.13. MALI ORKESTAR

Primjer ove aktivnosti navodi Gospodnetić (2015) izvodi se nakon što djeca izrade svoje zvečke. Odgojitelj podijeli djecu u tri skupine tako da sve zvečke u skupini imaju jednak zvuk i boju. Odgojitelj dirigira svakoj skupini tako da rukama pokazuje tri upute:

1. tko svira
2. koliko dugo svira i
3. koliko glasno svira.

Nakon nekog vremena djeca zamjenjuju ulogu odgojitelja te tada jedno dijete dirigira, a ostali slušaju upute i sviraju te tako dolazi do stvaranje vlastite glazbe.

5.1.14. OZVUČENA PRIČA ILI PJESMA

Prema Gospodnetić (2015) odgojitelj pjeva pjesmu ili pripovijeda priču. Kada dolazi dio gdje bi se moglo nešto oponašati, djeca oponašaju te zvukove kako oni žele, najčešće koristeći onomatopeju ili svoje tijelo. Kada djeca svladaju takav način, kasnije mogu i sami ispričati priču samo pomoću zvukova, samostalno ili zajednički.

5.1.15. PJEVANI GOVOR

Tijekom boravka u vrtiću odgojitelji zajedno s djecom dogovara da jedan dan pjevaju dogovorene riječi, a ostalo govore (npr. pozdravi, dozivi) ili da pjevaju priče taj dan i slično (Gospodnetić, 2015).

5.1.16. RITMIZIRANI GOVOR

Prema Gospodnetić (2015) ritmizirani govor zapravo se odnosi na rap. „Rap je izvedba ritmiziranog teksta sa ili bez glazbene pratnje (obično uz bubnjeve ili elektronsku muziku. Repanje je ritmička izvedba rima, igara riječima i poezije uklopljena u određeni metar“ (str. 270). Ista autorica navodi kako djeci treba zadati neke okvire jer inače ne znaju o čemu bi pričali, npr. jedno dijete zadaje upute drugoj djeci kako da se kreću uz ritmizirani govor.

6. PRIMJER GLAZBENE AKTIVNOSTI U DJEČJEM VRTIĆU

Na početku svake aktivnosti važno je da odgojitelj motivira djecu na način da ih zainteresira za aktivnost koja slijedi. Ako je tema glazbene aktivnosti poticanje glazbenog stvaralaštva djece rane i predškolske dobi, tako da je skladba uklopljena u priču. Potrebno je da odabere neku skladbu i osmisli priču koja je prilagođena toj skladbi.

Kod skladbe Antonio Vivaldi „Proljeće“, primjer priče: „Svake godine, u isto vrijeme dok se cijela šuma počinje buditi iz dugog zimskog sna. Na jednoj velikoj livadi svi se pripremaju za Proljetni bal. Na taj Proljetni bal pozvani su svi koji žive u šumi. Proljetni bal započele su šumske vile svojim plesom, zatim su na ples pozvale pčele koje su jedva dočekale da proljeće počne. Nakon pčela, šumske vile pozvale su na ples stidljive lastavice koje su stigle iz dalekih krajeva na iznenađenje. I baš kad su šumske vile odlučile pozvati druge životinje na ples, pojavila su se dva velika, snažna medvjeda koji su se baš probudili iz zimskog sna. Kad su ih ugledali svi su se brzo rastrčali. Jedino su ostale hrabre šumske vile koje su uzvatile medvjedima svojim plesom i tako su se vratile i ostale životinje na plesni podij i otjerale medvjede iz svoje šume. Nakon toga nastavili su svi zajedno plesati i veseliti se proljećem. A ta priča se jako brzo proširila sve do jednog sela koje je bilo pored te šume, a tamo je živio jedan skladatelj po imenu Antonio Vivaldi koji je odmah skladao skladbu koja prati ovu priču“.

Nakon toga odgojitelj pušta djeci skladbu i prati skladbu tako da pomiče aplikacijama šumskih vila, pčela, lastavica, medvjeda kada se pojavljuju u skladbi. Nakon slušanja odgojitelj podijeli djecu u skupine u kojima će oni glumiti plesače koji se pojavljuju u priči, zatim pušta skladbu, a djeca plešu kada na njih dođe red. Nakon prvog plesa, odgojitelj može zamijeniti uloge u skupinama. Tu dolazi do glazbenog stvaralaštva jer djeca slušaju skladbu i plešu na nju kako oni žele, razvija se osjećaj za ugođaj, tempo i dinamiku, razvija se glazbena melodija i sluh te se stvara ugodno raspoloženje među djecom.

ZAKLJUČAK

Bitno je da djeca od najranije dobi budu okružena glazbom jer ona utječe na intelektualni, emocionalni, socijalni i tjelesni razvoj. Glazba treba djeci pridonijeti osjećaj sigurnosti. Djeca bolje funkcioniraju kad slušaju glazbu jer su tada opuštenija.

Osnovna podjela aktivnosti u dječjem vrtiću uključuje: igre s pjevanjem, obradu (ponavljanje) pjesme, obradu (ponavljanje) brojalice, aktivno slušanje skladbe, poticanje glazbenog stvaralaštva, sviranje na udaraljka (Gospodnetić, 2015). Prema istraživanjima glazbene aktivnosti u vrtiću provode se u malom omjeru u odnosu na druge aktivnosti. Kada se provode, veći naglasak stavlja se na obradu pjesme ili brojalica te aktivno slušanje glazbe nego na glazbeno stvaralaštvo koje je također bitna sastavnica glazbenih aktivnosti. Glazbena aktivnost mora biti zanimljiva kako bi djeci privukla pažnju te mora biti uklopljena u neku igru kako bi djeca učila čineći.

Odgovornik uvijek mora pažljivo promatrati svu djecu kako bi uočio onu koja su glazbeno nadarenija. Njima je potrebno dati zadatke na višoj razini kako bi se i dalje nesmetano razvijala njihova glazbena sposobnost.

Svaka skupina u dječjem vrtiću trebala bi imati centar za glazbeno izražavanje i stvaranje kako bi djeca svakodnevno bila okružena poticajnim materijalima za glazbeno stvaralaštvo.

Kako bi odgovornici poticali glazbeno stvaralaštvo kod djece, ne smiju ometati ili prekidati samoinicirane dječje glazbene aktivnosti, već ih kasnije pohvaliti. Potrebno je djeci osigurati dovoljno zanimljivih materijala kojima će ona sama moći istraživati. Bitno je poticati i tradicijsko glazbeno stvaralaštvo djece jer time se zapravo stvara identitet djeteta.

Odgovornici moraju biti svjesni da su glazbene aktivnosti u vrtiću jako bitne te da njihovim provođenjem utječu na pozitivan i skladan dječji rast i razvoj.

LITERATURA

1. Arar, L., & Rački, Ž. (2003). Priroda kreativnosti. *Pregledni članak*. Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet, Odsjek za psihologiju.
2. Bačlija Sušić, B. (2012). Akcijsko istraživanje improvizacije u individualnoj nastavi klavira. *Tonovi: Časopis glazbenih i plesnih pedagoga*, 60(2), 25-58.
3. Bačlija Sušić, B. (2018). Dječje glazbeno stvaralaštvo: Stvaralački i autotelični aspekt. *Učiteljski fakultet, Sveučilište u Zagrebu*.
4. Bačlija Sušić, B., Fišer, N. (2016). Obogaćivanje glazbenog doživljaja i izražaja djece rane i predškolske dobi tradicijskim stvaralaštvom. *Izvorni znanstveni rad*.
5. Belajec, S. (2014). Utjecaj glazbe na dječji razvoj. Pristupljeno 5.7.2024. <https://roditelji.story.hr/Zdravlje-i-prehrana/Klinci/a3960/utjecaj-glazbe-na-djecji-razvoj.html>
6. Bognar, B. (2004). Poticanje kreativnosti u školskim uvjetima. *Napredak*, 145(3), 269-283.
7. Dundović, N., & Palmić, R. S. (2012). Glazba u dječjem vrtiću. *Dijete, vrtić, obitelj: Časopis za odgoj i naobrazbu predškolske djece namijenjen stručnjacima i roditeljima*, 18(70), 11-13.
8. Gospodnetić, H. (2011). *Metodika glazbene kulture za rad u dječjim vrtićima*. Skripta za studente predškolskog odgoja Učiteljskog fakulteta u Zagrebu, Čakovcu i Petrinji. Zagreb, 12.6.2011.
9. Gospodnetić, H. (2015). *Metodika glazbene kulture za rad u dječjim vrtićima*. Mali profesor d.o.o.
10. Habuš Rončević, S. (2014). Neke suvremene uloge odgojitelja u glazbenom odgoju djece rane i predškolske dobi. *Stručni članak, Sveučilište u Zadru, Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja*, UDK: 373.211.24:78.
11. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Glazba. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013–2024. Pristupljeno 4.7.2024. <https://www.enciklopedija.hr/clanak/glazba>
12. Košta, T., Desnica, R. (2013). Utjecaj važnijih europskih glazbenih pedagoga na razvoj nastave glazbe u Hrvatskoj i Sloveniji u drugoj polovici 20. stoljeća. *Prethodno priopćenje, Sveučilište u Zadru, Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja*.

13. Marić, I., Goran, P. (2013). *Zapjevajmo radosno*. Zagreb: Golden Marketing-Tehnička knjiga
14. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta. (2015). *Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje*. Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta.
15. Nikolić, L. (2017). Utjecaj glazbe na opći razvoj djeteta. *Pregledni članak, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti, Sveučilište u Osijeku*.
16. Petrović, T. (2007). *Osnove teorije glazbe*. Zagreb: Hrvatsko društvo glazbenih teoretičara
17. Starc, B., Čudina Obradović, M., Pleša, A., Profaca, B., & Letica, M. (2004). *Osobine i psihološki uvjeti razvoja djeteta predškolske dobi*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
18. Svalina, V. (2010). *Dječje stvaralaštvo u nastavi glazbe*. Učiteljski fakultet u Osijeku.
19. Škrbina, Dijana (2013). Art terapija i kreativnost: multidimenzionalni pristup u odgoju, obrazovanju, dijagnostici i terapiji
20. Šulentić Begić, J., Novaković, J. (2021). Utjecaj tonaliteta, tempa i vrste pjesme na učeničku preferenciju pjesama namijenjenih pjevanju. *Odgojno-obrazovne teme*, 4(1), 65-89.
21. Vidulin-Orbanić, S. (2008). Glazbenom umjetnošću prema cjelokupnom učenju. *Pregledni članak*. Sveučilište Jurja Dobrile, Pula.

PRILOZI

Tablica 1. Tijek razvoja glazbenih sposobnosti - Osobine i psihološki uvjeti razvoja djeteta predškolske dobi

Slika 1. Pjesma „Krumpirko“ - Metodika glazbene kulture za rad u dječjim vrtićima

Izjava o izvornosti završnog rada

Izjavljujem da je moj završni rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristila drugim izvorima osim onih koji su u njemu navedeni.
